

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Magyar művelődéstörténet
Tárgykód:	ALTKAA2012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Oktatás célja:

A magyar művelődéstörténet végigvezeti a hallgatót kultúránk történetén, kiemelve azokat a társadalmi, eszmei, vallási, művészeti jelenségeket, amelyek az egyes korszakokra a legjellemzőbbek voltak. A magyar művelődéstörténet az egyetemes fejlődési folyamatba ágyazva jelenik meg.

A tantárgy célkitűzése, hogy a hallgatók olyan emberközpontú gondolkodási módszert sajátítsanak el, amely lehetővé teszi a társadalom, a kultúra jelenségei közti összefüggések felismerését, szélesítve ezzel általános műveltségük alapjait. A magyar és az egyetemes művelődéstörténet folyamatainak bemutatása a komplex szemlélet kialakítása mellett azt a fontos célt is magában foglalja, hogy a hallgatók ne elszigetelten, hanem ok-okozati összefüggésben lássák az egyes történéseket. Lényeges kiemelni történelmi személyeket, és megismertetni azok politikai-művelődéstörténeti-eszmetörténeti szerepét. Fontos a forrásfeldolgozás. A gyakorlati tudás elsajátíttatása mellett kívánatos cél, hogy minél több hallgatóban megfogalmazódjék a műveltség és a további művelődés igénye.

Kiemelendő, hogy politikától és kortól független, lehetőleg objektív, problémaérzékeny történelemszemléletet alakítsunk ki a jövő andragógusokban. Legyenek képesek az önálló szakmai ismeretszerzésre, ismerjék a művelődéstörténeti kutatásokat. Az általános műveltségük szélesítése és a szakirányú tájékozottság megalapozása mellett a lehető legjobban készüljenek fel andragógusi munkájukra.

Tantárgy tartalma:

1. KONZULTÁCIÓ

A magyar műveltség kezdetei

- Az ősmagyarok története.
- Honfoglalás, kalandozások.
- Hitvilág, honfoglalás kori művészet

A középkor vilásképe és művészete I.

- Államalapítás, a kereszténység felvétele
- Nyelvemlékeink, az írás, az első irodalmi alkotások

A középkor viláképe és művészete II.

- Romanika és gótika.
- Az Anjou-kor: történelmi folyamatok, irodalmi és művészeti alkotások (építészet, szobrászat), lovagi

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Magyar művelődéstörténet
Tárgykód:	ALTKAA2012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Tantárgy tartalma:

kultúra, szerzetesek, iskolák

2. KONZULTÁCIÓ

A magyarországi reneszánsz művelődéstörténet értékei

Humanizmus és humanisták Zsigmond és a Hunyadiak korában
A reneszánsz ember világképe. Reneszánsz kultúra az irodalomban, az építészetben, zenében

A reformáció

Történelmi, vallástörténeti előzményei
A reformáció irányzatai. Anyanyelvűség, iskolák, irodalmi alkotások

Az ellenreformáció kora. A barokk művészet

A barokk gondolat- és eszmevilága. Nevelési elvek, művészi alkotások

A magyar felvilágosodás kora. A kulturális élet megélénkülése

A nyelvújítás társadalmi hatása

Nemzeti művelődésünk a reformkorban

Művészeti irányzatok a 19. század első felében: klasszicizmus, romantika

3. KONZULTÁCIÓ

Az 1848-as forradalmak és a bukást követő évtizedek a magyar művészetekben

A magyar kulturális élet a szabadságharc bukásától a kiegyezésig

A romantika és a realizmus alkotásai hazánkban a dualizmus korában

Millennium kori építészet, művészet, a tudomány és technika fejlődése

Kulturális élet Magyarországon a XX. század elejétől a II. világháború végéig

A XX. század 2. fele; a Kádár-rendszer, a szocreál

Számonkérési és értékelési rendszere:

A félév írásbeli vizsgával zárul. A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése, amelyért házi

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Magyar művelődéstörténet
Tárgykód:	ALTKAA2012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Számonkérési és értékelési rendszere:

dolgozatot kell készíteni.

A dolgozat beadási határideje: 2012. május 5.

A beadás módja: az elkészített min. 5, max. 10 oldalas (Times New Roman, 12-es betű, sorkizárt, 1-es sorköz) anyagot a Moodle-rendszerbe kell feltölteni. Szükséges a források pontos megjelölése, (szerző, cím, kiadás éve, kiadó), ennek hiányában a dolgozat elégtelen.

A dolgozat tárgya lehet a Kósa László szerkesztette Magyar művelődéstörténet könyvben megjelölt bármelyik szakirodalom egy fejezetének a feldolgozása, vagy az alább megadott témák valamelyike.

Választható témák:

1. A kortársaktól kapott jelző értelmezése! Kiket illettek a kortársak külön, a személynév elé illesztett jelzővel, miért (... Nagy” Lajos, ... Fényes” Miklós)? Mutassa be a kiválasztott személyek kultúrtörténeti szerepét!
  2. A magyar népmesekincs mint a művelődéstörténet forrása
  3. A Patrona Hungariae – gondolat végigvonulása a magyar kultúrtörténeten. Hol láthatók ennek tárgyi emlékei? Mely szellemi alkotások fogalmazták meg?
  4. A magyar művelődéstörténet nagyasszonyai
  5. A magyar egyetemek. Állítsa időrendi sorrendbe a 14. századtól 1920-ig megalapított egyetemeket. Milyen céllal jöttek létre?
  6. Királysírok nyomában. Hol vannak eltemetve királyaink? (Szent Istvántól IV. Károlyig)
7. Szent László kultúrtörténeti szerepe (védőszent, patrónus, legendák, törvények...). Gyűjtse össze azon települések nevét, ahol Szt. László-freskók találhatóak!
8. A szerzetesrendek értékteremtő tevékenysége
9. Gyűjtson ... leg”-eket a magyar művelődéstörténetből! Például: a legszebb magyar

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Magyar művelődéstörténet
Tárgykód:	ALTKAA2012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Számonkérési és értékelési rendszere:

épület, a legkisebb magyar román kori templom, a legrégebbi magyar nyelvemlékünk, a legnagyobb magyar stb. Mutassa be ezeket, indokolja meg választását!

10. Mutassa be a magyar pénzekén ábrázolt személyek kultúrtörténeti jelentőségét!

11. Ki volt a legjobb magyar király? Érveljen, indokolja meg állításait! Ismertesse a kiválasztott uralkodó művelődéstörténeti szempontból jelentős tetteit!

12. A magyar nemzeti ünnepeink bemutatása. Mikor mit ünnepelünk? Mutassa be az Ön számára legkedvesebb ünnep tartalmát és a hozzá kapcsolódó szimbólumokat, szokásokat! Indokolja, hogy miért ezt választotta!

13. A magyar korona története

14. A Szent korona tana

15. Az oszmán törökök kulturális emlékei Magyarországon

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése.

Az írásbeli vizsgán a tematikában megjelölt témakörök ismeretéről kell számot adni az elhangzott előadások, illetve Kósa László (szerk.): Magyar művelődéstörténet (Osiris Kiadó, 1998) című könyve alapján. A vizsgajegy kialakításában a két terület 75 (a kijelölt témakörök ismerete); illetve 25%-os (a beadott dolgozat) arányban szerepel.

Kötelező irodalom:

Kósa László (szerk.): Magyar művelődéstörténet

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Magyar művelődéstörténet
Tárgykód:	ALTKAA2012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Kötelező irodalom:

Osiris Kiadó, 1998.

Balázs Éva, H.–Krász Lilla–Kurucz György (szerk.): Hétköznapi élet a Habsburgok korában 1740–1815. Corvina, 2007.

Bartoinek Emma: A magyar királykoronázások története. Akadémia Kiadó, Bp., 1987.

Benedek István: A tudás útja. Magyar Könyvklub, 1994.

Bertényi Iván: A magyar korona története. Kossuth Könyvkiadó, Bp., 1986.

Dienes István: A honfoglaló magyarok művészete. Budapest, 1980.

Domanovszky Sándor (szerk.): Magyar művelődéstörténet I-V.

Dümmerth Dezső: Az Árpádok nyomában. Panoráma, Bp., 1987.

Dümmerth Dezső: Az Anjou-ház nyomában. Panorama, Prága, 1982.

Font Márta: Így élt Könyves Kálmán. Móra, Bp., 1993.

Györffy György: István király és műve. Gondolat, Bp., 1977.

Fábri Anna: Hétköznapi élet Széchenyi István korában. Corvina, 2009.

Feuerné Tóth Rózsa: A reneszánsz építészet Magyarországon. Budapest, 1977.

Fügedi Erik (szerk.): Művelődéstörténeti tanulmányok a magyar középkorból. Budapest, 1986.

Gelencsér Katalin, B. (szerk.): Művelődéstörténet TKT
MMI-Mikszáth Kiadó, 1994.

Gurevics, A. J.: A középkori ember világképe
Kossuth Kiadó, 1974.

Atlantisz Kiadó, 1996.

István király emlékezete. Európa, Bp., 1988.

Kardos József: A szent korona és a szentkorona-eszme története. Ikva, Bp., 1991.
Babits Kiadó, 1989.

Kocsis István: A Szent Korona tana. Püski, Bp., 1996.

Kosáry Domokos: Széchenyi Döblingben. Magvető, Bp., 1981.

Kovács Éva: Árpád-kori ötvösség. Budapest, 1974.

Kőszeghy Péter (szerk.): Magyar művelődéstörténeti lexikon (I.- VIII.) Balassi Kiadó, 2003.

Nemeskürty István: Kis magyar művelődéstörténet
Szent István Társulat, 1994.

Ódon Erdély Magvető Kiadó, 1986.

Romsics Ignác: A trianoni békeszerződés. Osiris, Bp., 2001.

Szabó Júlia: A XIX. századfestészete Magyarországon. Budapest, 1985.

Tóth Melinda: Árpád-kori falfestészet. Budapest, 1974.

Tárgytematika

Félév:	2011/12/2
Tárgynév:	Magyar művelődéstörténet
Tárgykód:	ALTKAA2012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Horváth Csaba Sándor
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Kötelező irodalom:

Zolnay László: Kincses Magyarország Magvető Kiadó, 1977.
A művészet története sorozat, Corvina
A múlt születése sorozat, Helikon
Az emberiség krónikája sorozat, Officina Nova

OKTATÓ: VARGA JÓZSEFNÉ DR.